

μέση

μέση, η, ουσ. [<αρχ. μέση, θηλ. του επιθ. μέσος], η μέση. (Ακολουθούν 48 φρ.)·

- *άνοιξε η μέση μου, έχω συνεχή τάση για κατούρημα*: «κάθε δυο και τρεις τρέχω στην τουαλέτα, γιατί κρυολόγησα κι άνοιξε η μέση μου»·

- *αφήνω μέσ' τη μέση*, εγκαταλείπω, ιδίως μέσα σε κλειστό χώρο πράγμα ή αντικείμενο σε τέτοιο σημείο, που εμποδίζει την κυκλοφορία των ενοίκων: «άφησε τα μπαγάζια του μέσ' στη μέση του σαλονιού και δεν μπορούσαμε να περάσουμε»·

- *αφήνω στη μέση*, εγκαταλείπω ατέλειωτη μια εργασία, μια προσπάθεια ή μια υπόθεση, δεν την τελειώνω, δεν την ολοκληρώνω: «μόλις συνάντησε τις πρώτες δυσκολίες, άφησε στη μέση τη δουλειά κι έφυγε || άφησε τις σπουδές του στη μέση»·

- *αφήνω την κουβέντα στη μέση*, βλ. λ. [μέση](#)·

- *βάζουμε στη μέση (κάποιον ή κάποιους)*, βλ. φρ. *τον βάλαμε στη μέση*·

- *βγάζω απ' τη μέση*, **α.** παραμερίζω: «γιατί δε βγάζεις απ' τη μέση αυτήν την καρέκλα, απ' τη στιγμή που βλέπεις πως μας εμποδίζει!». **β.** σκοτώνω, φονεύω: «δεν μπορείς να βγάζεις απ' τη μέση όποιον υποπτεύεσαι πως μπορεί να σε καρφώσει στην αστυνομία». Συνών. *βγάζω απ' την κυκλοφορία (γ)*· βλ. και φρ. *τον βγάζω απ' τη μέση*·

- *βγάζω στη μέση*, **α.** αποκαλύπτω, προδίδω, φανερώνω κάποιον: «θα σου πως ποιος σε κατηγορήσε, αλλά δε θα με βγάλεις στη μέση». Πρβλ.: *και κατρακύλησε το φέσι μαζί κι ο ναργιλές στη μέση* (Λαϊκό τραγούδι). **β.** εμφανίζω, παρουσιάζω, θέτω κάτι καινούριο για συζήτηση: «κι εκεί που λέγαμε πως είχαμε τελειώσει τη συζήτηση, έβγαλε στη μέση ο τάδε το θέμα των προμηθειών»·

- *βγάζω τη μέση μου*, κουράζομαι υπερβολικά, ξεμεσιάζομαι: «κουβάλησα μόνος μου αυτό το μπαούλο κι έβγαλα τη μέση μου»·

- *βγαίνω απ' τη μέση*, **α.** παύω να μπερδεύομαι κάπου, να αποτελώ εμπόδιο σε κάποιον: «απ' τη στιγμή που κατάλαβα πως δε με ήθελαν μαζί τους, βγήκα απ' τη μέση και πήγα στο σπιτάκι μου». (Λαϊκό τραγούδι: *εσένα πάντως μη σε νοιάζει τι θα γίνω, από τη μέση οπωσδήποτε θα βγω*, μα μια κατάρα, πριν χωρίσουμε, σου δίνω στον ίδιο δρόμο που με στέλνεις να σε δω). **β.** εξουδετερώνομαι: «με την πρώτη μπουνιά που έφαγε, βγήκε απ' τη μέση»· βλ. και φρ. *φεύγω απ' τη μέση*·

- *βγαίνω στη μέση*, επεμβαίνω, παρεμβαίνω, προκύπτω: «την ώρα που είχαν ανάψει τα αίματα και υπήρχε φόβος για γενική σύρραξη, βγήκε στη μέση ο τάδε και τους καλμάρισε τα νεύρα»·

- *δεν αλλάζουμε άλογο στη μέση του ποταμού*, βλ. λ. *άλογο*·

- *έγινε λαδιά στη μέση*, βλ. λ. [λαδιά](#)·

- *κόβω στη μέση (κάτι)*, χωρίζω κάτι σε δυο ίσα μέρη, προκειμένου να το μοιράσω σε δυο άτομα σε δυο ομάδες ατόμων: «έκοψε στη μέση την περιουσία του και τη μοίρασε στα δυο παιδιά του»·

- *κόβω την κουβέντα στη μέση*, βλ. λ. [κουβέντα](#)·

- *κόβω το καρπούζι στη μέση*, βλ. λ. [καρπούζι](#)·

- *κόπηκε η μέση μου ή μου κόπηκε η μέση*, κουράστηκα υπερβολικά, ξεμεσιάστηκα: «κόπηκε η μέση μου μέχρι να μεταφέρω όλα τα πράγματα απ' το ισόγειο στο τρίτο πάτωμα»·

- λυγίζω τη μέση μου, **α.** είμαι δουλοπρεπής, συμπεριφέρομαι με δουλοπρέπεια: «μόλις δει κανέναν πλούσιο, αμέσως λυγίζει τη μέση του». Από την εικόνα του ατόμου που σκύβει δουλικά μπροστά σε κάποιον πλούσιο ή ισχυρό. **β.** κάνω φιγούρες, τσακίσματα, ιδίως κατά τη διάρκεια του χορού: «σε κάθε γύρισμα του τραγουδιού, λυγίζει τη μέση του». (Λαϊκό τραγούδι: *άρχισαν τα όργανα σήκω απ' τη θέση σου, χόρεψε ζειμπέκικο, λύγισε τη μέση σου*).

- μένω στη μέση, βλ. φρ. αφήνω στη μέση.

- μέσες άκρες, σε χοντρές γραμμές, συνοπτικά: «μας είπε μέσες άκρες πώς έγιναν τα πράγματα».

- μέση δαχτυλίδι, πολύ λεπτή: «είναι όμορφη, λυγερόκορμη κι έχει μέση δαχτυλίδι». (Λαϊκό τραγούδι: *όπου πας κι όπου γυρίζεις τριαντάφυλλα μυρίζεις, έχεις μέση δαχτυλίδι, μαύρο μάτι, μαύρο φρύδι*).

- μου βγήκε η μέση, κουράστηκα υπερβολικά, ξεμεσιάστηκα: «έκανα μοναχός μου ολόκληρη μετακόμιση και μου βγήκε η μέση».

- μπαίνω στη μέση, **α.** επεμβαίνω, παρεμβαίνω ανάμεσα σε δυο άτομα που είναι έτοιμα να μαλώσουν ή που μαλώνουν για να τα χωρίσω: «αν δεν έμπαινε στη μέση ο τάδε να τους χωρίσει, θα είχαν σκοτωθεί στο ξύλο». **β.** μπαίνω ανάμεσα σε ένα ερωτικό ζευγάρι ή σε δυο φίλους και τους δημιουργώ έριδες, προβλήματα: «ήταν πολύ αγαπημένο ζευγάρι, αλλά απ' τη στιγμή που μπήκε ο τάδε στη μέση, μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα χώρισαν». (Λαϊκό τραγούδι: *παιδιά στην πιάτσα είχαμε σμίξει, βαθιά φιλία είχαμε δείξει· μπήκε στη μέση να μας πληγώσει, να μας γελάσει, να μας προδώσει*).

- ξεπετιέται σαν (την) τσουτσού στη μέση ή πετιέται σαν (την) τσουτσού στη μέση, βλ. λ. [τσουτσού](#).

- ξεπετιέται σαν (την) ψωλή στη μέση ή πετιέται σαν (την) ψωλή στη μέση, βλ. λ. [ψωλή](#).

- ξεπετιέται σαν (το) καυλί στη μέση ή πετιέται σαν (το) καυλί στη μέση, βλ. λ. [καυλί](#).

- ξεπετιέται σαν (το) καυλοράπανο στη μέση ή πετιέται σαν (το) καυλοράπανο στη μέση, βλ. λ. [καυλοράπανο](#).

- ξεπετιέται σαν (το) σκατό στη μέση ή πετιέται σαν (το) σκατό στη μέση, βλ. λ. [σκατό](#).

- ξεπετιέται σαν (την) πορδή στη μέση ή πετιέται σαν (την) πορδή στη μέση, βλ. λ. [πορδή](#).

- ξεπετιέται σαν (τον) πούτσο στη μέση ή πετιέται σαν πούτσος στη μέση, βλ. λ. πούτσος.

- ξεπετιέται στη μέση, βλ. φρ. πετιέται στη μέση.

- όπου γάμος και χαρά και αυτός στη μέση, βλ. λ. χαρά.

- παρατώ στη μέση, βλ. φρ. αφήνω στη μέση.

- πετιέται στη μέση, επεμβαίνει, παρεμβαίνει και διακόπτει κάποιον που μιλάει: «έχει γίνει πολύ ενοχλητικός, γιατί πετιέται κάθε τόσο στη μέση και δε μ' αφήνει να ολοκληρώσω τη σκέψη μου».

- πέφτω στη μέση, επεμβαίνω, παρεμβαίνω ανάμεσα σε δυο άτομα που είναι έτοιμα να μαλώσουν ή που μαλώνουν για να τα χωρίσω: «μόλις κατάλαβα πως ήταν έτοιμοι ν' αρπαχτούν, έπεσα στη μέση και τους έκανα πέρα || μόλις αρπάχτηκαν, έπεσαν όλοι στη μέση για να τους χωρίσουν».

- σίδερο στη μέση! βλ. λ. [σίδερο](#).

- σκάω στη μέση, εμφανίζομαι, παρουσιάζομαι ξαφνικά σε μια ομάδα ανθρώπων: «είχαμε καιρό να τον δούμε και κάποια μέρα, όπως ήμασταν όλοι μαζεμένοι στο μπαράκι, έσκασε στη μέση».

- *σκύβει τη μέση του*, είναι δουλοπρεπής και αναξιοπρεπής (ο γνωστός οσφυοκάμπτης): «μόλις γνωρίσει κανέναν πλούσιο, σκύβει τη μέση του και του κάνει όλα τα χατίρια»·

- *σπάω τη μέση μου*, **α.** λυγίζω τη μέση μου: «καθώς χόρευε, έσπαζε κάθε τόσο με νάζι τη μέση της». **β.** η φρ. σε ευρεία χρήση στο μπάσκετ: «ο Γκάλης έσπασε τη μέση του στον αέρα και σούταρε στο αντίπαλο καλάθι»·

- *στη μέση του δρόμου*, βλ. λ. [δρόμος](#)·

- *το σπάσιμο της μέσης*, **α.** το λύγισμα της μέσης: «έκανε τέτοιο σπάσιμο της μέσης, όταν χόρευε, που ξεσήκωνε όλους τους άντρες». **β.** η φρ. σε ευρεία χρήση στο μπάσκετ που πρωτακούστηκε, όταν εμφανίστηκε στα ελληνικά γήπεδα ο Νίκος Γκάλης: «ο Γκάλης ήταν ο πρώτος παίχτης στην Ελλάδα που δίδαξε το σπάσιμο της μέσης στον αέρα, πριν σουτάρει»·

- *τον βάλαμε στη μέση*, **α.** τον περικυκλώσαμε: «μόλις τον είδαμε, τον βάλαμε στη μέση και δεν μπορούσε να φύγει από πουθενά». **β.** με απανωτές ερωτήσεις ή συμβουλές του δημιουργήσαμε σύγχυση, τον μπερδέψαμε και τον κάναμε να μην ξέρει τι να πει ή ποια απόφαση να πάρει: «μόλις ο τάδε ήρθε στην παρέα, τον βάλαμε στη μέση λέγοντας ο καθένας το δικό του, και σε λίγο μας κοιτούσε όλους σαν χάνος, μην ξέροντας τι να πει και τι να κάνει». (Λαϊκό τραγούδι: *μες στη μέση μ' έχουν βάλει με τ' αφράτα τους τα κάλλη κι η καρδιά μου τα 'χει μπλέξει, ποια απ' τις δυο για να διαλέξει*)·

- *τον βγάζω απ' τη μέση*, **α.** τον εξουδετερώνω: «από καιρό επεδίωκε να του φάει τη θέση, όμως ο άλλος είχε γλείψιμο τον διευθυντή κι έτσι μπόρεσε και τον έβγαλε απ' τη μέση». **β.** τον δολοφονώ, τον σκοτώνω: «μόλις αντιλήφθηκαν πως είχε σκοπό να τους καρφώσει στην αστυνομία, τον έβγαλαν απ' τη μέση». Συνών. *τον βγάζω απ' την κυκλοφορία*·

- *τον βγάζω στη μέση*, αποκαλύπτω κάποια άστοχη ενέργεια ή πράξη του, αποκαλύπτω κάποια παρατυπία του: «προχτές έκανε κοπάνα απ' τη δουλειά κι ο τάδε τον έβγαλε στη μέση, επειδή δεν τον χωνεύει»·

- *τους βάλαμε στη μέση*, τους περικυκλώσαμε: «μόλις τους βάλαμε στη μέση, εγκατέλειψαν κάθε αντίσταση»·

- *υπάρχει λαδιά στη μέση*, βλ. λ. [λαδιά](#)·

- *υπάρχει μαμουνιά στη μέση*, βλ. λ. [μαμουνιά](#)·

- *υπάρχει πουστιά στη μέση*, βλ. λ. *πουστιά*·

- *φεύγω απ' τη μέση*, **α.** απομακρύνομαι, αποχωρώ από μια ομάδα ανθρώπων, από μια δουλειά ή μια υπόθεση: «επειδή κατάλαβα πως η δουλειά δεν ήταν τίμια, έφυγα απ' τη μέση». **β.** παύω να μπερδεύομαι κάπου, να αποτελώ εμπόδιο σε κάποιον: «επειδή διαφώνησα μαζί τους, έφυγα απ' τη μέση || επειδή κατάλαβα πως δεν ήμουν ευπρόσδεκτος στην παρέα τους, έφυγα απ' τη μέση»·

- *χτύπημα κάτω απ' τη μέση*, βλ. φρ. *χτύπημα κάτω απ' τη ζώνη*, λ. *χτύπημα*·